

ת"פ 18740/01/16 - מדינת ישראל נגד איליה פופייב

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 18740-01-16 מדינת ישראל נ' פופייב(עציר)

לפני כבוד השופט אמיר טובי

המאשימה
מדינת ישראל

נגד

הנאשם
איליה פופייב (עציר)

נוכחים:

ב"כ המאשימה: עו"ד טל עופר

ב"כ הנאשם: עו"ד בוריס שרמן

הנאשם באמצעות הליווי

גזר דין

כתב האישום

1. הנאשם הורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירת שוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

בעובדות כתב האישום נאמר כי ביום 25.12.51, סמוך לשעה 13:00, הלך המתלונן, קטין יליד 2002(להלן: "הקטין") ברחוב לעבר ביתו. בדרכו, עקב אחריו הנאשם וגמל בלבו לשדוד את מכשיר הטלפון שהחזיק הקטין בידו. מדובר במכשיר שנרכש על ידי הורי הקטין תמורת סך 800 ₪. בהמשך, משך הנאשם בכח את מכשיר הטלפון מידו של הקטין, היכה אותו בגבו בחזקה וצעק עליו. בתגובה, קרא הקטין לאחותו ואמו בצעקות ופרץ בבכי. אחותו של הקטין פתחה את אחד החלונות בבית ואז ברח הנאשם מהמקום. לאחר מכן, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, מכר הנאשם את מכשיר הטלפון תמורת 250 ₪.

2. הנאשם הורשע, כאמור, לאחר שמיעת ראיות, כאשר עיקר המחלוקת נסובה סביב מידת האלימות שהופעלה מצידו כלפי הקטין לצורך נטילת הטלפון. בפן המשפטי טען הנאשם כי מעשיו אינם מגבשים את יסודותיה של עבירת השוד אלא לכל היותר את עבירת הגניבה בלבד.

3. בהכרעת הדין נקבע כי נטילת הטלפון מידי הקטין היתה כרוכה בהפעלת כח מסוים לצורך משיכת

הטלפון שהוחזק בידי הקטין. די בכח זה, בייחוד כאשר אותה משיכה נעשתה בגלוי ותוך מודעות הקטין למעשה, על מנת להכניס את האירוע לגדר עבירת השוד. לא זו בלבד, אלא שבענייננו נקט הנאשם באלימות כלפי הקטין בתכוף לאחר שנטל את הטלפון מידי, בכך שנתן לו מכה בגבו. בהקשר זה נקבע כי המכה נועדה להפחיד את הקטין לבל יקרא לעזרה, יצעק או יעשה מעשה אחר שיסכל את הגניבה. מכאן שמעשה האלימות נועד כדי למנוע התנגדות לגניבת הדבר, במובן סעיף 402 (א) לחוק העונשין.

ראיות הצדדים לעונש

4. במסגרת הראיות לעונש, הציגה המאשימה את גיליון הרשעותיו של הנאשם (מע/1), ממנו עולה כי לחובתו הרשעות בעבירות של שימוש ברכב ללא רשות, העדר מן השירות שלא ברשות והחזקת סמים לצריכה עצמית.

5. מטעם הנאשם העידו שניים במסגרת הראיות לעונש - אחיו איגור חמרסקי ואמו אנג'ליקה חמרסקי. אחיו של הנאשם סיפר כי הוא עצמו היה מכור לסמים, אך בעקבות הליך גמילה הוא נקי מסמים מזה 8 שנים. האח סיפר כי הוא נשוי, אב לילד ועובד בתכנית שיקום. לדבריו, אחיו אינו עבריין אלא אדם המנסה לסדר את חייו. הטעות החמורה שעשה מקורה בהתמכרותו לסמים. האח ביקש להקל בעונשו של הנאשם וציין כי במידה וישוחרר הוא יזכה לתמיכה מהמשפחה כדי שישקם את חייו.

אמו של הנאשם ציינה אף היא כי לא מדובר באדם רע או אכזר וכי הסמים הם אלה שהביאו אותו לעשות את המעשה החמור בו הורשע. האם ביקשה ליתן לבנה הנאשם הזדמנות לשקם את חייו.

טיעוני הצדדים לעונש

6. המאשימה ביקשה להביא בחשבון, בקביעת מתחם הענישה הראויה, את העובדה כי העבירה בוצעה בשכונת מגורים, במקום ציבורי, מקום הסמוך לביתו של הקטין, בו הוא אמור להרגיש מוגן ובטוח. נאמר כי קרבן העבירה הוא קטין בן 13 בזמן ביצוע המעשים, חלש, נוח לפגיעה, הזקוק להגנת בית המשפט, בין היתר באמצעות מדיניות ענישה מחמירה.

המאשימה הפנתה לנזק שנגרם לקטין. על אף שלא מדובר בנזק פיזי, הרי שהקטין נבהל מהאירוע ובפניו ביהמ"ש הונחו עדויות על כך שפרץ בבכי ולא היה מסוגל לישון לבד שבוע ימים לאחר המקרה. הרכוש שנגנב, טלפון נייד, הינו רכוש ששוויו מעבר לערכו הכספי, שכן שמורים בו לרוב פרטים אישיים של המשתמש, תמונות, אנשי קשר ועוד. בנסיבות, עתרה המאשימה לקבוע מתחם ענישה שנע בין שנתיים לארבע שנות מאסר בפועל. זאת נוסף למאסר מותנה, קנס ופיצוי כספי לקטין.

בתוך המתחם ביקשה המאשימה לקבוע את עונשו של הנאשם ברף הבינוני עליון. זאת בשים לב לכך שנטילת האחריות מצידו על מעשיו היתה חלקית, הוא לא חסך את הצורך בהעדת הקטין ואין הוא זכאי להנות מאותה הקלה לה זוכה נאשם המודה במיוחס לו. בנוסף, עברו של הנאשם מלמד כי אין זו הפעם הראשונה בה הוא מסתבך בפלילים.

7. ב"כ הנאשם ציין, בטיעונו לעונש, כי לא מדובר באירוע שקדם לו תכנון, וודאי לא תכנון משמעותי. האלימות שהופעלה ביחס לקטין היתה ברף נמוך ביותר והתבטאה בחטיפת הטלפון מידו הפתוחה, כמעט ללא מגע עמו ומתן מכה אחת בגבו. נטען כי אין בכך כדי להפחית מחומרת האירוע אך יחד עם זאת, יש למקם את המעשה בגבול התחתון של המעשים מסוגו. נאמר, כי הנאשם הודה, הן במשטרה והן בפני בית המשפט, בעיקרי האישום וכי המחלוקת היתה מצומצמת מאוד. נכון הוא שלא היה בכך כדי לחסוך את העדתו של הקטין אך עמדתו של הנאשם חסכה עדותם של יתר עדי תביעה רבים. בנסיבות, נתבקש בית המשפט לקבוע מתחם ענישה שנע בין 6 ל-24 חודשי מאסר בפועל.

8. לעניין העונש בתוך המתחם, הפנה הסנגור לכך שמדובר ברווק בן 31 שתפקד עד סמוך למעצרו באופן נורמטיבי, תמך במשפחתו ונתמך על ידה. בתקופה שקדמה לביצוע העבירה נפל הנאשם קרבן לנגע הסמים ובעת ביצוע העבירה היה במצב נפשי קשה והתנהלותו הוכתבה על ידי השפעת הסמים. הסנגור הוסיף עוד כי עיון בגליון הרשעותיו של הנאשם מגלה כי אין בעברו הרשעות דומות. לחובתו עבר ישן וחלפו שנים רבות מאז ביצוע העבירה האחרונה שאף היא עבירה קלה שבגינה נדון הנאשם למאסר מותנה.

הסנגור ציין עוד כי במהלך מעצרו הארוך של הנאשם הוא עבר גמילה, התנקה מסמים והתנהגותו היתה חיובית. לפיכך, נתבקש בית המשפט להטיל על הנאשם עונש המצוי ברף התחתון של המתחם, תוך ניכוי ימי מעצרו.

9. באי כח הצדדים הציגו בפניי פסיקה המשקפת מנעד רחב של ענישה כאשר כל אחד מהם מבקש לראות בפסיקה ככזו התומכת במתחם העונש לו טען.

דברי הנאשם

10. בדברו האחרון הביע הנאשם צער רב וחרטה על התנהלותו תוך שציין כי אינו פושע רצידיביסט. לדבריו, כל הבעיה היא בשל הסמים וכי במהלך השנה בה היה במעצר הוא ניצל את הזמן למחשבה, התנקה מסמים וברצונו להמשיך להיות נקי ולעזור למשפחתו.

דין והכרעה

11. הערך החברתי שנפגע כתוצאה מביצוע העבירה בענייננו הינו הערך של שלמות גופו ורכושו של אדם. מעשיו של הנאשם פגעו בביטחונו של הקטין, בשלמות גופו וברכושו. החוויה שחווה, בעודו חוזר לביתו מבית הספר, בשכונת מגוריו, מקום שאמור להיות בטוח עבורו, אינה חוויה קלה ויש להניח כי תלווה אותו לאורך זמן. יחד עם זאת, נסיבות ביצוע העבירה מלמדות כי היא מצויה ברף התחתון של עבירות השוד. נטילת הטלפון מידי של הקטין לא היתה מלווה במעשה אלימות חמור וגם המכה שחבט הנאשם בגבו לאחר נטילת הטלפון, לא היתה בעוצמה רבה. מדובר במכה שנועדה בעיקרה להרתיע את הקטין לבל יקרא לעזרה ויסכל בכך את מעשה השוד. לעניין מדרג האלימות שהופעל במקרה דידן יפים דבריו של בית המשפט העליון בע"פ 5535/12 **כאברי נ' מדינת ישראל** (1.5.13) בקבעו:

"... צריך שיתקיים מדרג סביר בין העונשים המושתים בגין עבירות שונות. אין דינה של עבירת רכוש שבביצועה מעורבת אלימות קלה כדינה של עבירת רכוש שבמהלכה מופעלת אלימות קשה כלפי נפגע העבירה"

12. אלא שעוצמת האלימות שהופעלה אינה המדד היחיד לקביעת חומרת המעשים בהם הורשע הנאשם. מדובר בשוד של טלפון נייד לגביו הצמיד בית המשפט העליון את צמד המילים "מכת מדינה". בע"פ 588/13 **פלוני נ' מדינת ישראל** (27.8.2013) נאמר כי:

"למרבה הצער, הפכו בתקופה האחרונה מעשי השוד ובעיקר ככל שמדובר בשוד של מכשירים סלולריים יקרי ערך, לתופעה שניתן להגדירה כ'מכת מדינה' כאשר חדשות לבקרים מדווחים אנו על תקיפה של קרבנות חסרי הגנה על ידי שודדים אלימים וחסרי מעצורים, המבקשים לשדוד את רכושם ולזכות ברווח כספי קל... מעבר להיבט הכספי והכלכלי של התופעה, יש ליתן את הדעת לפגיעות הפיזיות, ולא פחות חמור מכך לפגיעות הנפשיות הנגרמות לקרבנות העבירה, בצד הפגיעה בשלומם ובביטחונם של הציבור בכללותו".

13. בבואי לקבוע את מתחם העונש הראוי, אני רואה להביא בחשבון את חומרת העבירה ואת מדיניות הענישה הנהוגה לגביה. לצד זאת אני רואה ליתן את הדעת לכך שמדובר באירוע ספונטני שלא קדם לו תכנון וכי רף האלימות שהופעל היה במדרג נמוך ביותר.

בהקשר למדיניות הענישה הנהוגה בכגון דא ראוי להפנות לע"פ 7655/12 **פייסל נ' מדינת ישראל** (4.4.2013), שם ציין בית המשפט את הדברים הבאים:

"במקרה הנוכחי, מדובר בעבירת שוד, שהיא עבירת אלימות קשה. יחד עם זאת, כפי שציין בית המשפט המחוזי בגזר דינו, עבירת השוד בוצעה שלא על בסיס תכנון מוקדם... העיון בפסיקה מעלה שמתחם הענישה הראוי לעבירות שוד שבוצעו בנסיבות דומות, קרי בוצעו באופן ספונטני, ללא תכנון מוקדם וללא שימוש בנשק, תוך שלנפגע העבירה נגרמו נזקים שאינם חמורים, עומד על תקופה של ששה חודשי מאסר לבין שתי שנות מאסר (וראו לדוגמא ע"פ 3879/12 **פלוני נ' מדינת ישראל** (30.1.2013) וההפניות שם)".

14. על יסוד מקבץ האמור, אני קובע כי מתחם העונש הראוי במקרה דידן נע בין 6 ל-24 חודשי מאסר

בפועל.

קביעת העונש בתוך המתחם

15. בבואי לגזור את עונשו של הנאשם בתוך המתחם, ראיתי להביא בחשבון את העובדה שהרשעתו נעשתה לאחר שנשמעה עדותו של הקטין. נכון הוא שזכותו של כל נאשם לנהל את משפטו היא זכות מוקנית העומדת לו ואין להענישו בשל כך. יחד עם זאת, אין הוא יכול להנות מאותה הקלה המגיעה למי שנוטל אחריות מיידית על מעשיו וחוסך את הצורך בהעדתם של העדים ובפרט של קרבנות מעשה העבירה. יחד עם זאת, ראוי לציין כי הנאשם ויתר על העדתם של יתר עדי התביעה ובכך חסך מזמנו היקר של בית המשפט.

16. בנוסף, ראיתי להביא בחשבון בגזירת העונש את הרשעותיו הקודמות של הנאשם. אמנם לא מדובר בעבר מכביד אך מנגד, לא מדובר במי שאין לו הרשעות קודמות כלל וזוהי הסתבכותו הראשונה בפלילים. עוד ראיתי להביא בחשבון את תקופת מעצרו הארוכה של הנאשם, במהלכה התנקה מסמים וכן את חרטתו והבעתו את רצונו להמשיך ולשמור על ניקיון מסמים, לעלות על דרך הישר ולנהל אורח חיים נורמטיבי.

17. על יסוד מקבץ האמור, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 12 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו מיום 3.1.16 ועד 11.5.16 וכן מיום 22.6.16 ועד היום.

ב. 10 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור משך 3 שנים כל עבירת אלימות מסוג פשע וירשע בגינה.

ג. הנאשם ישלם לקטין, באמצעות הוריו, פיצוי כספי בסך 1,000 ₪, וזאת תוך 60 יום ממועד שחרורו. אין בכך כדי לגרוע מזכותו של הקטין מלנקוט בהליך אזרחי ככל שימצא זאת לנכון.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, כ"ו טבת תשע"ז, 24 ינואר 2017, בנוכחות הצדדים.